

Vietējās sojas konkurētspēja audzēšanas izmaksu un kvalitātes kontekstā

1.03.2019. Ozolnieki

1

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

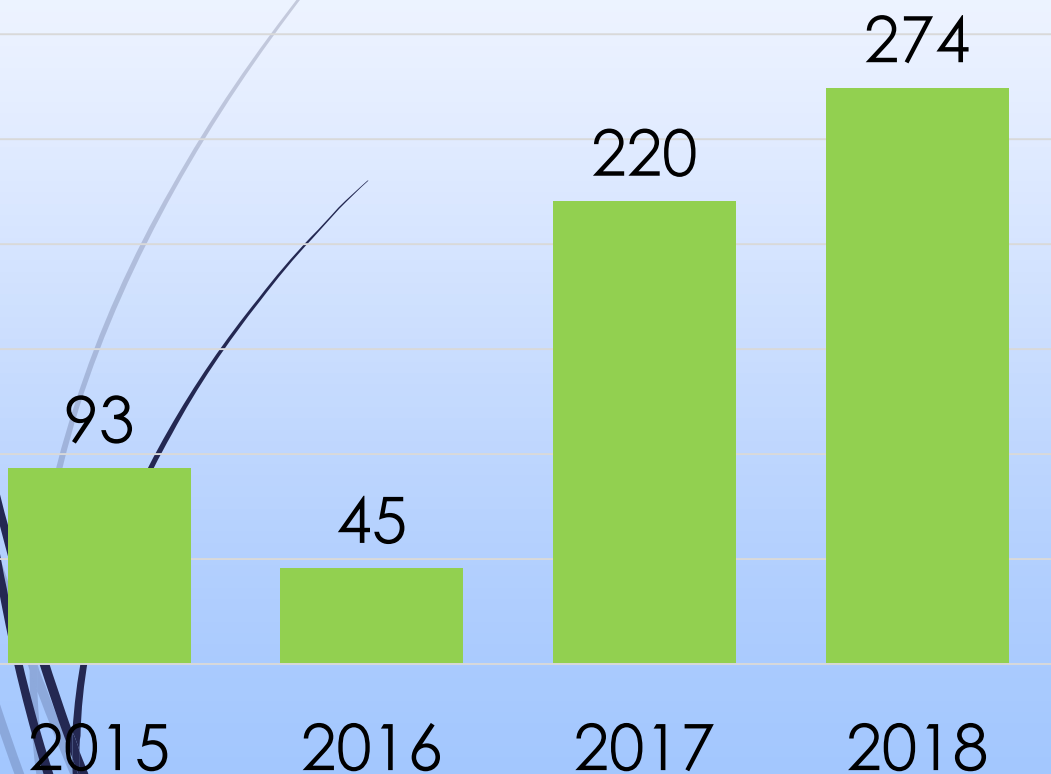
EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

2

Sojas audzēšana Latvijā un sojas produktu pieejamība lopbarības ražošanai

ha, VPM deklarētās platības

ĀT saldo (tūkst.tonnas)	2017
sojas pupas	7.9
sojas milti	-0.04
sojas eļļa	1.0
sojas rauši/spraukumi	47.3

3

Sojas audzēšana Latvijā un sojas produktu pieejamība lopbarības ražošanai

Konkurētspēja

Ražošanas izmaksas < par tirgus cenu

Spēja piegādāt produktu

Mazākas kopējās ražošanas izmaksas

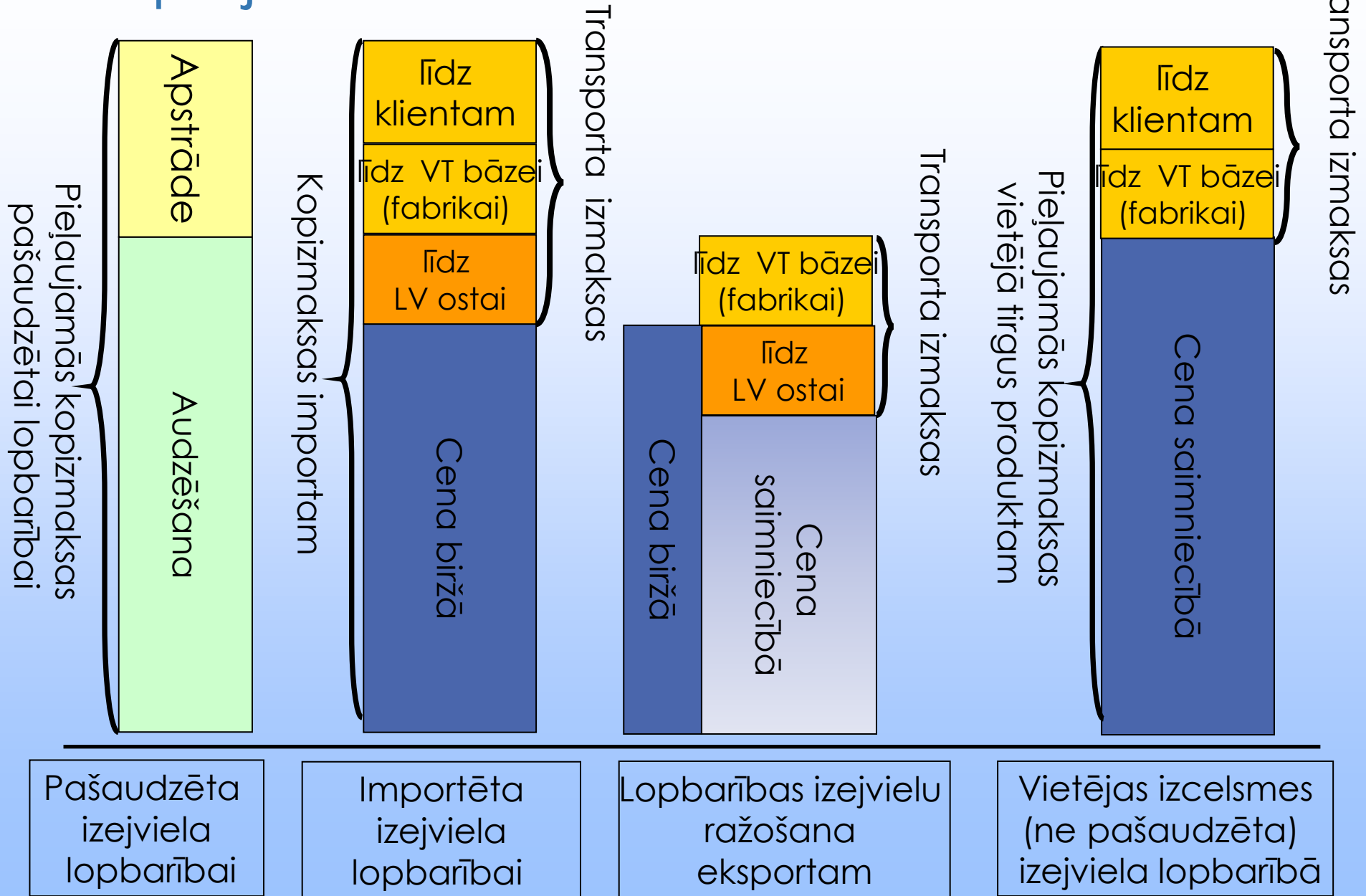
Vairāk iegūtās produkcijas

Kvalitāte un apjoms

Konkurētspēja no izmaksu konteksta

4

Transporta izmaksas

Transporta izmaksas

Transporta izmaksas

Kopizmaksas importam

Pieļaujāmās kopizmaksas pašaudzētai lopbarībai

Pašaudzēta izejviela lopbarībai

Importēta izejviela lopbarībai

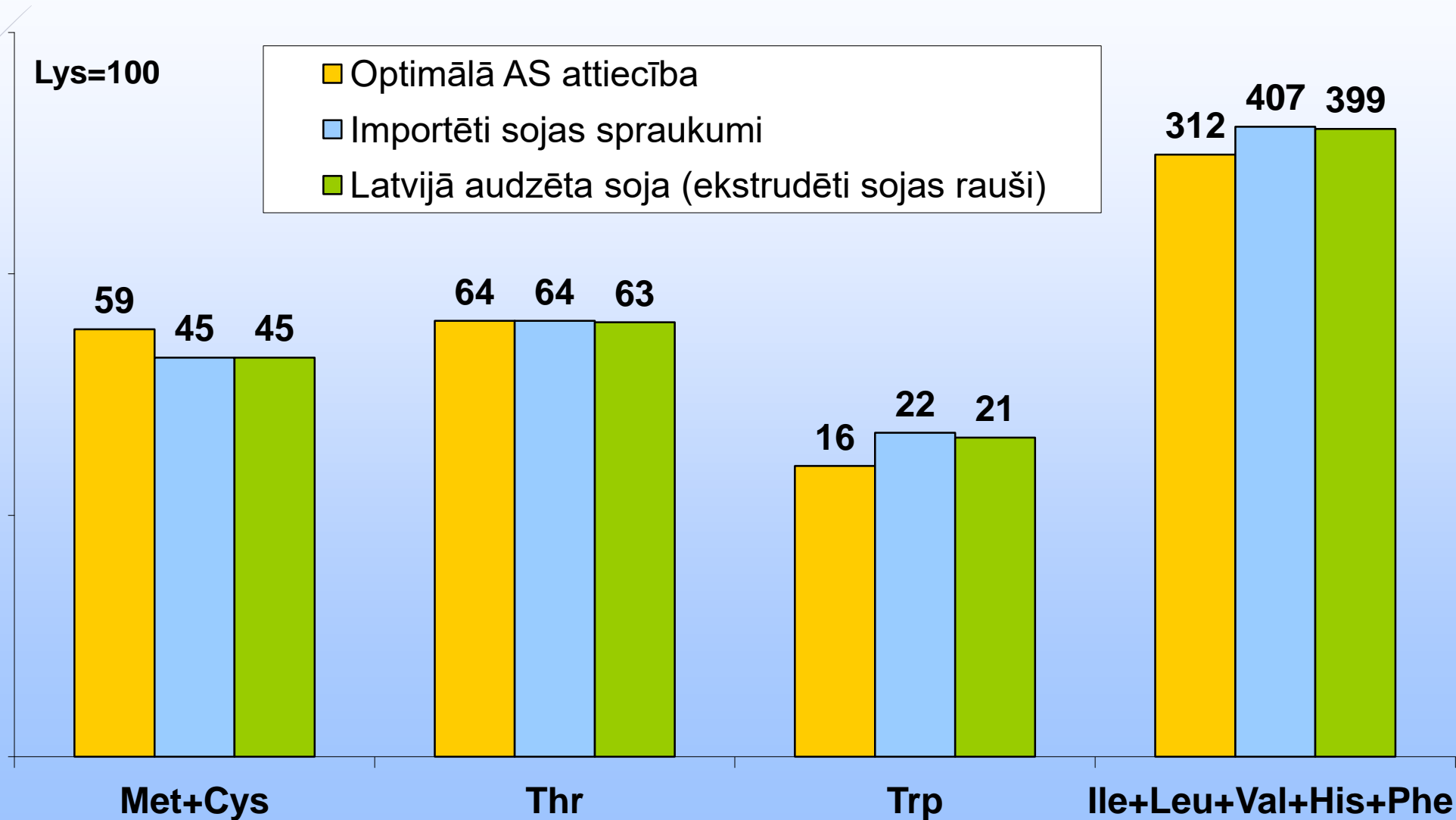
Lopbarības izejvielu ražošana eksportam

Vietējas izcelsmes (ne pašaudzēta) izejviela lopbarībā

Aminoskābju profils LV un importa sojas produktos

5

6

LV un importa sojas produktu kvalitātes rādītāju salīdzinājums (avots: partneru dati)

	Imports (spraukumi)	LV (rauši)	LV/Imp, %
Koptauki (sausnē)	2.9%	6.7%	135.4%
Kopproteīns (beztauku sausnē)	53.5	46.5	-13.1%
Aminoskābes SID , % beztauku sausnē (Lys+Met+Cys+Ther+Trp+Ile+Leu+Val+His+Phe)			
AS summa (% beztauku sausnē)	18.5	14.8	-19.9%
t.sk., savstarpēji optimālā attiecībā	12.2	9.9	-18.6%

7

Vietējās sojas produktu

potenciālā ekonomiskā vērtība - pieņēmumi

► **Trīs nozīmīgākās vērtību veidojošās barības vielas:**

- Kopproteīns vai aminoskābju sabalansētā attiecība SID %
- Koptauki
- Cukuri + ciete

► **Trīs lopbarības izejvielas**

(barības vielu tirgus vērtības aprēķinam):

- Sojas spraukumi (339 EUR/t)
- Rapšu eļļa (750 EUR/t)
- Lopbarības kvieši (195 EUR/t)

Vietējās sojas produktu potenciālā ekonomiskā vērtība - formulas

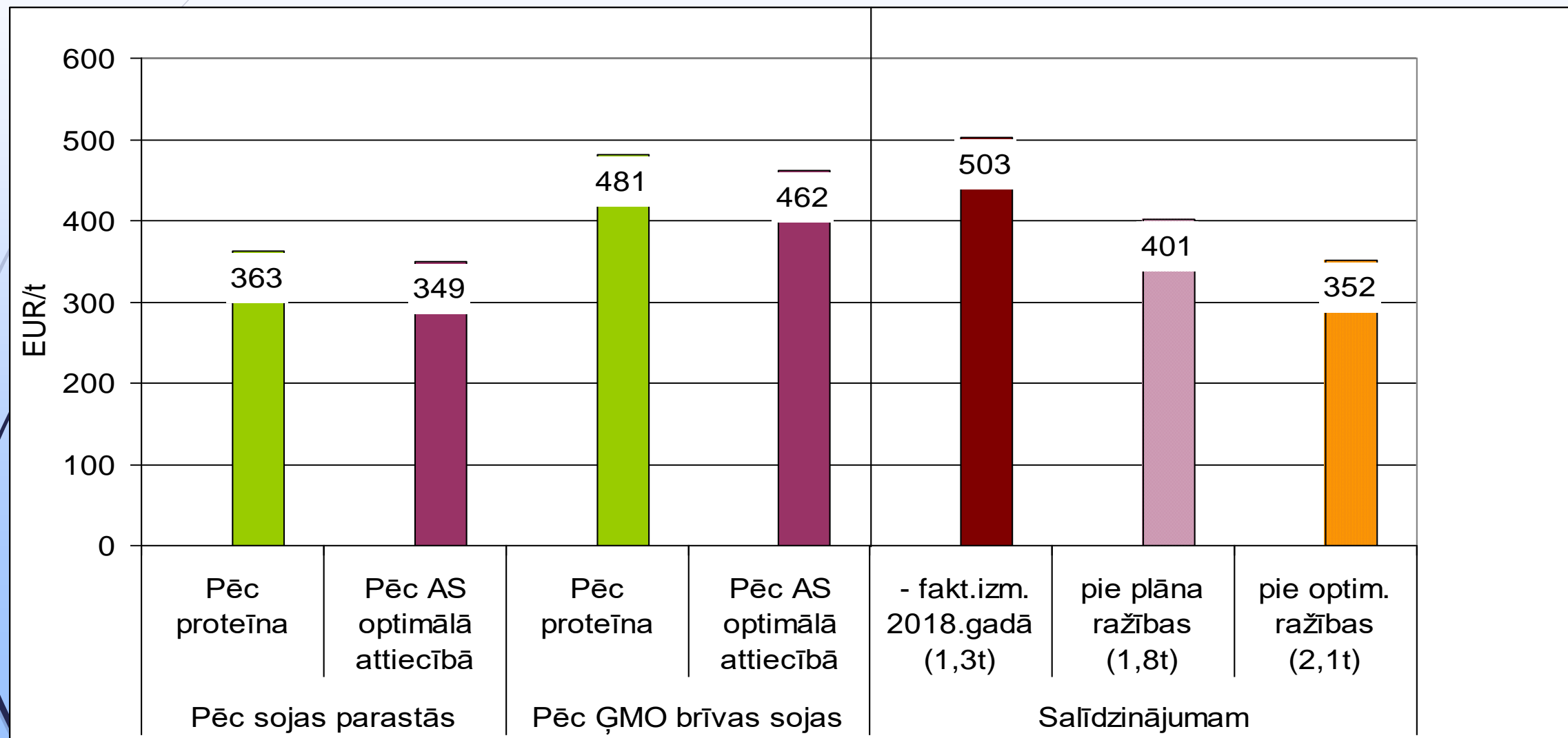
$$\begin{cases} P_{sp} = \lambda_{prot_sp} \cdot P_{prot} + \lambda_{c+c_sp} \cdot P_{c+c} + \lambda_{tauki_kv} \cdot P_{tauki} \\ P_{kv} = \lambda_{prot_kv} \cdot P_{prot} + \lambda_{c+c_kv} \cdot P_{c+c} + \lambda_{tauki_kv} \cdot P_{tauki} \end{cases}$$

$$P_{tauki} = \frac{P_{re}}{\lambda_{tauki}}$$

P_{sp}	– sojas spraukumu tirgus cena (EUR/t)
P_{kv}	– kviešu tirgus cena (EUR/t)
P_{prot}	– proteīna tirgus vērtība (EUR/t)
P_{c+c}	– cukuru un cietes tirgus vērtība (EUR/t)
λ_{prot_sp}	– kopproteīna īpatsvars sojas spraukumos (produktā)
λ_{prot_kv}	– kopproteīna īpatsvars kviešos (faktiskajā masā)
λ_{c+c_sp}	– cukuru un cietes īpatsvars sojas spraukumos (produktā)
λ_{c+c_kv}	– cukuru un cietes īpatsvars kviešos (produktā)
λ_{tauki_sp}	– koptauku īpatsvars sojas spraukumos (produktā)
λ_{tauki_kv}	– koptauku īpatsvars kviešos (produktā)

Latvijā audzētās sojas raušu ekonomiskā vērtība

Dažas atziņas

- ▶ Šis vērtējums tikai no sojas kā cūku barības līdzekļa aspekta
 - ▶ ne kā cilvēku nepastarpināts barības līdzeklis
 - ▶ ne kā tirgojamas sojas pupiņas
- ▶ **Latvijā audzētā soja** pat pie salīdzinoši nelabvēlīgiem audzēšanas apstākļiem un visai zemās ražības **spēj sniegt konkurētspējīgu lopbarības izejvielu**
- ▶ Tomēr šī konkurētspēja noteikti ir pietiekama tikai:
 - ▶ salīdzinājumā ar ĢMO brīvo sojas produktu
 - ▶ **lokālai** izmantošanai
- ▶ Tas viss – nevērtējot sojas kā augmaiņas kultūras ietekmi

Kā būs citugad...?